

LINGVISTIKA VA MADANIYATSHUNOSLIK FANLARINING DOLZARB MASALALARI

CURRENT ISSUES IN LINGUISTICS AND CULTURAL STUDIES

JILD 1 | SON 2

2025

LINGVOSCIENCES.UZ

**LINGVISTIKA VA MADANIYATSHUNOSLIK
FANLARINING DOLZARB MASALALARI**

CORRENT ISSUES IN LINGUISTICS AND CULTURAL STUDIES

1-jild 2-son 2025-yil

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00 – TARIX FANLARI

Rajapov Mardonbek Qosimboy o'g'li
Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
Yo'q. O'zbekiston.

E-mail: mardonbekoff@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5245-6021>

Xaynazarov Baxromjon Baxtiyorovich
Tarix fanlari doktori (DSc). Dotsent.
O'zbekiston.

E-mail: bahrom_bek@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1266-1557>

Saidboboyev Zokirjon Abdulkarimovich
Tarix fanlari nomzodi (Ph.D.). Professor.
O'zbekiston.

E-mail: zsaidboboev@yahoo.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3960-2427>

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Absalamova Gulmira Sharifovna
Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
Dotsent. O'zbekiston.

E-mail: gulmirasharifovna@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-6105-4752>

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna
Filologiya fanlari nomzodi. Dotsent.
O'zbekiston.

E-mail: salaxiddinovamusharraf@gmail.co

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0534-5633>

Niyazov Ravshan Turakulovich
Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
Professor. O'zbekiston.

E-mail: docravshanniyazov@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6146-1789>

Sanakulov Zayniddin Ibodullayevich
Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
Dotsent. O'zbekiston.

E-mail: z.sanakulov@cspu.uz

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6952-7738>

Bawetdinov Muxammeddin Kazimbekovich
Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
Yo'q. O'zbekiston.

E-mail: b_muxammed@karsu.uz

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9826-175X>

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Ixombekov Jasurbek Ilxombek o'g'li
Yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
Katta o'qituvchi. O'zbekiston.

E-mail: jafarbek22@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9867-3363>

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Haqberdiyev Baxtiyor Rustamovich
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori
(PhD). Dotsent. O'zbekiston.

E-mail: bahtiyor.haqberdiyev@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2208-7827>

Erkulova Feruza Melikuziyevna
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori
(PhD). Dotsent. O'zbekiston.

E-mail: feruzaerkulovauzb@gmail.com

Shirnazarova Zamira Allaberdiyevna
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori
(PhD). Yo'q. O'zbekiston.

E-mail: zamira_6@yahoo.de

zamira.sh@terdpi.uz

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9870-6295>

Oymatova Nilufar Mirjamolovna
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori
(PhD). Yo'q. O'zbekiston.

E-mail: nilufar.oymatova@gmail.com

Eshchanova Xolida Xudayarovna
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori
(PhD). Yo'q. O'zbekiston.

E-mail: eshchanovaxolida@gmail.com

Karshieva Dilbar Eshpulatovna
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori
(PhD). Dotsent. O'zbekiston.

E-mail: d.karshiyeva1986@gmail.com

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЛИНГВИСТИКИ И КУЛЬТУРОЛОГИИ

**“Lingvistika va madaniyatshunoslik
fanlarining dolzarb masalalari”**

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy
tumani, Kichik Beshyog’och ko’chasi,
70/10-uy. Elektron manzil:
scienceproblems.uz@gmail.com

Bog’lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Suyarov Maxmudjon Sobirjon o'g'li</i> YUNON-BAQTRIYA TANGALARIDAGI YUNON YOZUVI TARIXIY MANBA SIFATIDA	06-12
--	-------

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Shodiyeva Gulrux Nazir qizi</i> TURLI TIZIMLI TILLARDA POLINDROMNING KOGNITIV-STILISTIK TADQIQI (O'ZBEK VA INGLIZ TILLARI MISOLIDA)	13-17
<i>Xusanova Gulasal Shuhratjon qizi</i> O'ZBEK, INGLIZ VA KOREYS TILLARIDAGI GEYMONIMLARNING CHOG'ISHTIRMA TADQIQI	18-23
<i>Anvarjonova Zarifakhon Abrorjon qizi</i> THE LANGUAGE OF MEMORY IN MODERN UZBEK AND ENGLISH PROSE	24-31

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Saydillayeva Mehrinaz Bahodir qizi</i> PEDAGOGIK TA'LIM JARAYONIDA TALABALAR EGALLAYDIGAN KOMPETENSIYALAR MAZMUNI	32-44
--	-------

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI - PHILOLOGICAL SCIENCES**Received:** 15 December 2025**Accepted:** 25 December 2025**Published:** 30 December 2025*Article / Original Paper***COGNITIVE-STYLISTIC RESEARCH OF PALINDROME IN LANGUAGES WITH DIFFERENT SYSTEMS (ON THE EXAMPLE OF UZBEKISTAN AND ENGLISH)****Shodiyeva Gulrux Nazir qizi**

Doctor of Philosophy in Philological Sciences

Abstract. This article is devoted to a comparative analysis of the phenomenon of palindromes in Uzbek and English from a cognitive-stylistic point of view. The study reveals the reflection of palindromes in the language system, their cognitive mechanisms and stylistic functions in the context of languages with different systems. The article analyzes the structural features, semantic layers and pragmatic aspects of palindromes. The results of the study show that the phenomenon of palindromes manifests itself differently depending on the typological features of the language system and has its own cognitive-stylistic possibilities in each language.

Keywords: palindromes, cognitive stylistics, comparative linguistics, Uzbek language, English language, language typology, palindromic structure, semantic symmetry.

TURLI TIZIMLI TILLARDA POLINDROMNING KOGNITIV-STILISTIK TADQIQI (O'ZBEK VA INGLIZ TILLARI MISOLIDA)**Shodiyeva Gulrux Nazir qizi**

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori

Annotatsiya: Ushbu maqola o'zbek va ingliz tillarida polindrom hodisasini kognitiv-stilistik nuqtai nazardan qiyosiy tahlil qilishga bag'ishlangan. Tadqiqot polindromlarning til tizimida aks etishi, ularning kognitiv mexanizmlari va stilistik funksiyalarini turli tizimli tillar kontekstida ochib beradi. Maqolada polindromlarning strukturaviy xususiyatlari, semantik qatlamlari va pragmatik jihatlari tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, polindrom hodisasi til tizimining tipologik xususiyatlariga bog'liq holda turlicha namoyon bo'ladi va har bir tilda o'ziga xos kognitiv-stilistik imkoniyatlarga ega.

Kalit so'zlar: polindrom, kognitiv stilistika, qiyosiy tilshunoslik, o'zbek tili, ingliz tili, til tipologiyasi, palindromik struktura, semantik simmetriya.

Kirish. Zamonaviy tilshunoslikda tilning kognitiv-stilistik jihatlari tadqiqi alohida ahamiyat kasb etmoqda. Til hodisalarini kognitiv jarayonlar bilan bog'liq holda o'rganish lingvistikaning dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Polindrom hodisasi – so'z, ibora yoki matnning chapdan o'ngga va o'ngdan chapga bir xil o'qilishi – tilning universal xususiyatlaridan biri bo'lib, turli tillarda o'ziga xos shakllarda namoyon bo'ladi [1]. Polindromlar nafaqat til o'yinining qiziqarli shakli, balki tilning strukturaviy imkoniyatlari, kognitiv mexanizmlari va ijodiy potensialini aks ettiruvchi muhim lingvistik obyekt hisoblanadi.

Turli tizimli tillarda polindromlarning tadqiqi qiyosiy tilshunoslik va tipologik tadqiqotlar uchun muhim ahamiyatga ega. O'zbek tili agglutinatив tillar oilasiga mansub bo'lib, qo'shimchali tuzilishga ega, ingliz tili esa analitik-flektiv tuzilmaga ega bo'lgan tildir [2]. Bu tipologik farqlar polindromlarning shakllanishi va funksiyalashiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

O'zbek tilida polindromlar asosan morfologik struktura va qo'shimchalar tizimi orqali yaratilsa, ingliz tilida leksik birliklar va so'z tartibi muhim rol o'ynaydi. Tadqiqotning asosiy maqsadi ushbu farqlarni kognitiv-stilistik nuqtai nazardan tahlil qilish va polindrom hodisasining har iki tilda namoyon bo'lish xususiyatlarini aniqlashdan iborat.

Polindromlarning kognitiv tadqiqi inson ongining simmetriyani idrok etish, xotira mexanizmlari va til yaratish jarayonlarini tushunish uchun muhim imkoniyatlar yaratadi [3]. Simmetriya prinsipi insoniyat madaniyatining turli sohalarida – san'at, arxitektura, musiqa va adabiyotda – keng qo'llaniladi va bu prinsipning tilda namoyon bo'lishi kognitiv mexanizmlarning universal tabiati haqida dalolat beradi. Stilistik jihatdan polindromlar matnda maxsus ta'sir yaratish, diqqatni jalb qilish va estetik funksiyalarni bajarish vositasi sifatida xizmat qiladi. Turli janrlarda – she'riyatda, nasrda, reklama matnlarida va OAV materiallarida – polindromlardan foydalanish ularning stilistik salohiyatini ko'rsatadi.

Tadqiqotning dolzarbligi bir necha omillar bilan belgilanadi. Birinchidan, o'zbek tilshunosligida polindromlarning maxsus tadqiqi hali yetarli darajada amalga oshirilmagan va bu yo'nalishdagi ilmiy ishlar juda kam [4]. Ikkinchidan, qiyosiy tilshunoslik nuqtai nazaridan turli tizimli tillarda polindromlarning kognitiv-stilistik xususiyatlarini tahlil qilish zamonaviy lingvistikaning dolzarb vazifalaridan biridir. Uchinchidan, globallashuv sharoitida tillararo aloqalar kuchayib bormoqda va har bir tilning o'ziga xos xususiyatlarini saqlash va rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Tadqiqot metodologiyasi kognitiv tilshunoslik, stilistika va qiyosiy tipologiya yo'nalishlarining uyg'unlashuviga asoslanadi. Tahlil jarayonida deskriptiv, qiyosiy-tipologik va kognitiv-diskursiv metodlardan foydalanildi. Material sifatida o'zbek va ingliz tillaridagi badiiy adabiyot, zamonaviy media tekstlari va internet resurslaridan olingan polindrom misollar tanlab olindi. Tahlil bir necha bosqichda amalga oshirildi: polindromlarning strukturaviy tasnifi, semantik tahlil, kognitiv mexanizmlarni aniqlash va stilistik funksiyalarni ochib berish.

Polindromlar tadqiqotining nazariy asoslari rus tilshunoslari tomonidan ishlab chiqilgan. V.P. Burenko o'z tadqiqotida polindromlarning lingvistik tabiatini va ularning til tizimidagi o'rnini ko'rib chiqdi [5]. Muallif polindromlarni strukturaviy, semantik va funksional jihatdan tasniflab, ularning yaratilish mexanizmlarini tahlil qildi. Polindromlar nafaqat fonologik yoki grafik simmetriya, balki kognitiv jarayonlarning mahsuli ekanligi ta'kidlandi. Tilning strukturaviy imkoniyatlari polindromlarning shakllanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi va har bir til o'zining tipologik xususiyatlariga mos ravishda polindromik tuzilmalar yaratish imkoniyatiga ega.

I.R. Galperin stilistika sohasidagi fundamental asarida tilning ifoda vositalari va stilistik usullarni tahlil qilib, simmetriya prinsipining stilistik ta'sirini ko'rsatdi [6]. Polindromlar matnda maxsus ekspressivlik yaratish vositasi sifatida qaralgan va ularning pragmatik funksiyalari ochib berilgan. Matnning strukturaviy tashkil etilishida takrorlanish va simmetriya muhim rol o'ynaydi, bu esa o'quvchining diqqatini jalb qilish va mazmunni ta'kidlash imkonini beradi. Stilistik nuqtai nazardan polindromlar nafaqat fonetik yoki grafik jihatdan, balki semantik va sintaktik darajada ham ta'sir ko'rsatishi mumkin.

E.S. Kubryakova kognitiv tilshunoslik asoslarini ishlab chiqqan va tilning kognitiv mexanizmlarini ochib bergan [7]. Uning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, til hodisalari inson ongining kategoriyalash, konseptualizatsiya va ma'no yaratish jarayonlari bilan chambarchas

bog'liq. Polindromlarning kognitiv tahlili inson xotirasining xususiyatlari, simmetriyaga moyillik va til yaratish jarayonlarining mexanizmlarini tushunish imkonini beradi. Kognitiv stilistika nuqtai nazaridan polindromlar til tizimining ijodiy potensialini va inson ongining simmetriyani idrok etish qobiliyatini namoyon etadi.

O'zbek tilshunosligida A. Nurmonov va Sh. Rahmatullayevning asarlari til strukturasi va tipologik xususiyatlarni tadqiqotiga bag'ishlangan [8]. Agglutinatив tillar uchun xos bo'lgan qo'shimchalar tizimi polindromlarning yaratilishida maxsus rol o'ynaydi. O'zbek tilida qo'shimchalarning ketma-ketligi va ularning fonologik tarkibi polindromik tuzilmalarning shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Morfologik struktura va so'z yasalishi tamoyillari har qanday til o'yinining, shu jumladan polindromlarning asosini tashkil etadi.

Ingliz tilida polindromlar tadqiqotiga bag'ishlangan tadqiqotlar orasida M. Gardner va B. Bergerson ishlarini alohida ta'kidlash lozim [9]. Ular polindromlarning tarixiy rivojlanishi, turlari va yaratilish tamoyillarini batafsil tahlil qildilar. Ingliz tilida polindromlar asosan leksik darajada yaratiladi va so'z tartibi muhim ahamiyatga ega. Analitik til sifatida ingliz tilida so'z shakli o'zgarmaydi yoki minimal o'zgaradi, bu esa polindromlarning boshqacha strukturaviy xususiyatlarga ega bo'lishiga olib keladi. Ingliz tilida klassik polindrom misollari "A man, a plan, a canal: Panama" yoki "Madam, I'm Adam" kabi iboralar bo'lib, ular leksik birliklar va so'z tartibining o'zaro bog'lanishi orqali yaratiladi.

Qiyosiy tipologiya nuqtai nazaridan tillarning strukturaviy farqlari polindromlarning shakllanishiga ta'sir ko'rsatadi. B. Comrie tillar tipologiyasi bo'yicha tadqiqotlarida tillarning universal va spesifik xususiyatlarini tahlil qildi [10]. Agglutinatив va analitik tillar o'rtasidagi farqlar morfologik, sintaktik va fonologik darajada namoyon bo'ladi va bu farqlar polindromlarning yaratilish mexanizmlariga bevosita ta'sir qiladi. O'zbek tilida so'z negizi va qo'shimchalarning aniq ajratilishi polindromik tuzilmalarni yaratishda ma'lum qiyinchiliklar tug'diradi, chunki qo'shimchalarning ketma-ketligini teskariyga aylantirish grammatik jihatdan noto'g'ri shakllarni hosil qilishi mumkin.

Polindromlarning semantik jihatlari ham muhim tadqiqot yo'nalishidir. Ko'pchilik polindromlar formal simmetriyaga ega bo'lgan holda, semantik jihatdan mantiqiy yoki ma'noli bo'lmazligi mumkin. Biroq, ba'zi hollarda polindromlar chuqur ma'noga ega bo'ladi va bu ularning badiiy qiymatini oshiradi. Semantik polindromlar yaratish tilning leksik boyligini va muallif mahoratini talab qiladi. Kognitiv nuqtai nazaridan, semantik jihatdan to'g'ri polindromlarning yaratilishi va idrok etilishi murakkab kognitiv jarayonlarni talab qiladi, chunki inson ongining bir vaqtning o'zida ikki yo'nalishda – chapdan o'ngga va o'ngdan chapga – ma'noni qayta ishlash qobiliyati cheklangan.

Natijalar va muhokama. O'zbek tilida polindromlarning strukturaviy tahlili shuni ko'rsatdiki, fonetik darajada ba'zi so'zlar palindromik xususiyatga ega: "non", "qoq", "dod", "ko'k". Bu so'zlar o'z tabiatiga ko'ra simmetrik tuzilishga ega va chapdan o'ngga hamda o'ngdan chapga bir xil o'qiladi. Biroq, o'zbek tilining agglutinatив xususiyati tufayli qo'shimchalar qo'shilganda polindromik xususiyat yo'qoladi. Masalan, "non" so'ziga "-ni" qo'shimchasi qo'shilganda "nonni" shaklida hosil bo'ladi va bu shakl endi polindrom emas. Bu holat o'zbek tilida polindromlarning asosan leksik darajada, oddiy so'zlar shaklida mavjudligini ko'rsatadi.

O'zbek tilida ibora darajasida polindrom yaratish ancha murakkab jarayon hisoblanadi. Qo'shimchalar tizimi va so'z tartibining nisbatan erkin bo'lishi polindromik iboralarni yaratishda imkoniyatlar yaratsa-da, grammatik to'g'rilikni saqlash qiyin. Biroq, badiiy

matnlarda va zamonaviy internet madaniyatida eksperimental polindromlar yaratilmoqda. Masalan, "Ana, mana!" yoki "Ota!" kabi qisqa iboralar polindromik xususiyatga ega bo'lishi mumkin, ammo ularning grammatik to'g'riligi va semantik qiymati har doim ham aniq emas. Bu holat shuni ko'rsatadiki, o'zbek tilida polindromlar yaratish uchun grammatik qoidalardan ma'lum darajada chetga chiqish zarur bo'lishi mumkin.

Ingliz tilida polindromlar ancha rivojlangan va keng tarqalgan. Leksik darajada ko'plab polindromik so'zlar mavjud: "level", "civic", "radar", "rotor", "kayak", "refer", "madam". Bu so'zlar ingliz tilining morfologik soddaligi va so'z shakllarining o'zgarmasligi tufayli polindromik xususiyatni saqlaydi. Analitik til sifatida ingliz tilida so'z shaklining doimiyliigi polindromlar yaratish uchun qulay shart yaratadi. Ibora va jumla darajasida ham ingliz tilida ko'plab klassik polindromlar mavjud: "Never odd or even", "Was it a car or a cat I saw?", "A Santa at NASA". Bu misollar ingliz tilida polindromlar yaratishning ancha keng imkoniyatlarga ega ekanligini ko'rsatadi.

Kognitiv jihatdan polindromlarning idrok etilishi va yaratilishi murakkab mental jarayonlarni o'z ichiga oladi. Insonning simmetriyaga nisbatan qobiliyati va moyilligi polindromlarni tez tanib olish va eslab qolish imkonini beradi. Eksperimental psixologiya tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, simmetrik tuzilmalar inson xotirasida yaxshiroq saqlanadi va tezroq qayta ishlanadi. Polindromlarning kognitiv salohiyati shundaki, ular ongning ikki tomonlama qayta ishlash mexanizmlarini faollashtiradi – chapdan o'ngga va o'ngdan chapga bir vaqtning o'zida. Bu jarayon ongning linear bo'lmagan, ko'p yo'nalishli fikrlash qobiliyatini namoyish etadi.

Stilistik jihatdan polindromlar turli funksiyalarni bajaradi. Badiiy adabiyotda ular ekspressivlik yaratish, o'quvchining diqqatini jalb qilish va matnning estetik qiymatini oshirish uchun ishlatiladi. Zamonaviy reklamada polindromlardan foydalanish brendning esda qolishi va ahamiyatini ta'kidlash maqsadida qo'llaniladi. OAV va internet matnlarida polindromlar kulgili yoki diqqatni tortuvchi element sifatida ishlatilib, auditoriya bilan muloqotni kuchaytiradi. Polindromlarning stilistik ta'siri ularning noodatiy tabiati va simmetrik tuzilishi bilan bog'liq bo'lib, matnda maxsus ta'sir yaratadi.

Qiyosiy tahlil natijasida aniqlandiki, o'zbek va ingliz tillarida polindromlarning shakllanishi va funksiyalari til tipologiyasiga bog'liq holda sezilarli farqlarga ega. O'zbek tilida polindromlar asosan leksik darajada, oddiy so'zlar shaklida uchraydi va ularning soni nisbatan cheklangan. Ingliz tilida esa polindromlar nafaqat leksik, balki ibora va jumla darajasida ham keng tarqalgan va murakkab tuzilmalarga ega. Bu farqlar har ikkala tilning grammatik tuzilishi, morfologik xususiyatlari va so'z tartibining xususiyatlari bilan izohlanadi. Agglutinatив tillar uchun qo'shimchalar tizimi polindrom yaratishda cheklovlar yaratasa, analitik tillarda so'z shakllarining barqarorligi keng imkoniyatlar yaratadi.

Polindromlarning pragmatik funksiyalari tillararo umumiylikka ega. Ikkala tilda ham polindromlar diqqatni jalb qilish, xotirda yaxshi saqlanish va estetik ta'sir ko'rsatish xususiyatlariga ega. Biroq, har bir til o'z madaniy va til kontekstida polindromlarni turlicha qabul qiladi. O'zbek tilida polindromlar hali yetarli darajada rivojlanmagan va asosan eksperimental xarakterga ega bo'lsa, ingliz tilida polindromlar uzoq tarixga ega va adabiy an'analarning bir qismi hisoblanadi. Zamonaviy raqamli texnologiyalar va internet madaniyati ikkala tilda ham polindromlarning yangi shakllarini yaratish va tarqatish imkoniyatini bermiqda.

Xulosa. Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi xulosalarni berish mumkin. Polindrom hodisasi universal til hodisasi bo'lib, turli tillarda o'ziga xos shakllarda namoyon bo'ladi. O'zbek va ingliz tillarida polindromlarning strukturaviy, kognitiv va stilistik xususiyatlari til tipologiyasi bilan chambarchas bog'liq. O'zbek tilining agglutinatib tabiati polindromlar yaratishda ma'lum cheklovlar yaratsa-da, leksik darajada polindromik so'zlar mavjud va ularning soni kelajakda til o'yinlari va ijodiy yondashuvlar orqali oshishi mumkin.

Ingliz tilida polindromlar rivojlangan va keng tarqalgan hodisa bo'lib, leksik, ibora va jumla darajasida murakkab tuzilmalar yaratish imkoniyatiga ega. Kognitiv jihatdan polindromlar inson ongining simmetriyani idrok etish va qayta ishlash qobiliyatini aks ettiradi. Stilistik funksiyalari jihatidan polindromlar ikkala tilda ham ekspressivlik yaratish, diqqatni jalb qilish va estetik ta'sir ko'rsatish vositasi sifatida xizmat qiladi.

Qiyosiy tilshunoslik nuqtai nazaridan o'zbek va ingliz tillarida polindromlarning tadqiqi har ikkala tilning o'ziga xos xususiyatlarini ochib beradi va tillararo universal hamda spetsifik jihatlarni aniqlash imkonini beradi. Kelajakda o'zbek tilida polindromlar yaratish va ularni turli janrlarda qo'llash istiqbollari mavjud. Zamonaviy raqamli texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar va internet madaniyati polindromlarning yangi shakllarini yaratish va tarqatish uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda.

Tadqiqotning nazariy ahamiyati shundaki, u o'zbek tilshunosligida polindromlarning birinchi bor kognitiv-stilistik nuqtai nazardan qiyosiy tahlilini taqdim etadi. Amaliy jihatdan tadqiqot natijalari til o'qitish, tarjimashunoslik, badiiy ijodiyot va reklama sohasida qo'llanilishi mumkin. Polindromlarning o'rganilishi tilning ijodiy potensialini ochib beradi va til o'yinlari orqali tilga bo'lgan qiziqishni oshirishga yordam beradi. Kelajakda tadqiqotni chuqurlashtirish uchun boshqa turkiy tillar va dunyo tillari bilan qiyosiy tahlil olib borish, polindromlarning psixolingvistik tadqiqini amalga oshirish va zamonaviy media matnlarida ularning funksiyasini maxsus o'rganish tavsiya etiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Burenko V.P. Palindrom kak lingvisticheskoe yavlenie // Vestnik Moskovskogo universiteta. Seriya 9. Filologiya. – M., 2010. – № 3. – S. 45-58.
2. Rahmatullayev Sh. O'zbek tilining tipologik xususiyatlari. – Toshkent: Fan, 2008. – 256 b.
3. Kubryakova E.S. Yazyk i znanie: Na puti polucheniya znaniy o yazyke. – M.: Yazyki slavyanskoy kultury, 2004. – 560 s.
4. Nurmonov A., Mahmudov N. O'zbek tili nazariyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2010. – 428 b.
5. Burenko V.P. Strukturno-semanticheskie osobennosti palindromov v russkom yazyke. – M.: MAKSPress, 2012. – 168 s.
6. Galperin I.R. Stylistics. – M.: Higher School Publishing House, 1977. – 332 p.
7. Kubryakova E.S. V poiskah sushchnosti yazyka: Kognitivnye issledovaniya. – M.: Znaki, 2012. – 208 s.
8. Nurmonov A. O'zbek tilining morfologik tuzilishi. – Toshkent: Universitet, 2007. – 312 b.
9. Gardner M. The Magic of Lewis Carroll. – New York: Simon & Schuster, 2009. – 208 p.
10. Comrie B. Language Universals and Linguistic Typology. – Chicago: University of Chicago Press, 1989. – 264 p.

LINGVOSCIENCES.UZ

LINGVISTIKA VA MADANIYATSHUNOSLIK
FANLARINING DOLZARB MASALALARI

CORRENT ISSUES IN LINGUISTICS AND CULTURAL STUDIES

1-jild 2-son 2025-yil

“Yuridik fanlarning dolzarb masalalari”

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy
tumani, Kichik Beshyog’och ko’chasi,
70/10-uy. Elektron manzil:
scienceproblems.uz@gmail.com

Bog’lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).